Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

ПОДАЦИ О УСТАНОВИ/ШКОЛИ	ПОДАЦИ О АУТОРИМА/АУТОРКАМА
Назив школе: Основна школа „Вељко Влаховић“	Дина Заварко, учитељица
Место, општина: Нови Сад - Шангај	
Школска управа: Нови Сад	

Опис примера добре праксе ИО

Учећи друге, учимо се и ми

Кључне речи: *основна школа, интелектуалне тешкоће, хиперактивност*

Опис образовне ситуације ученика и окружења

Девојчица је нередовно похађала предшколску установу, није могла дуже да задрши пажњу на ономе што се ради, често је мењала интересовања, и није имала вербалну комуникацију са васпитачима и децом.
На упису у школу мајка је изразила жељу да се девојчици одложи полазак у школу. Упућена је на ИРК која у свом мишљењу износи: „... девојчица је хиперактивна, на доњој граници лаке менталне заосталости, али нема основа за одлагање поласка у школу“.
Мајци сам рекла да се не брине, да ћемо девојчици пружити сваку подршку, али и да ће бити неопходна појачана сарадња школе и родитеља. Мајка је долазила на сваки позив и показивала спремност да поштује моје сугестије. Девојчица је говорила веома брзо и неразговетно (предњи зуби на обе вилице су потпино потрошени због каријеса). Није успостављала контакт очима, имитирала је понашање старијих из свог окружења (пушење цигарете, телефонске разговоре, дојење бебе...), често се ваљала, вриштала, у изливима беса говорила нам је да ће нас „убити од батина“, бацала је ствари других ученика, уједала, пљувала, псовала, скидала, бежала из учионице. Знање које је показивала и начин коришћења оловке били су далеко испод очекиваног за узраст. Хигијенске навике и навике културног понашања су јој биле веома слабо развијене. Велике тешкоће је имала да самостално обави било коју активност која се састојала од више од два корака. Било је тешко усмерити њено понашање на неку активност.
Пре поласка у школу родитељи је никада нису водили на лекарске прегледе како би се установило због чега се дете понаша на овај начин.

Опис добре праксе

У септембру сам на часовима и одморима имала подршку учитељице из продуженог боравка. Тада ми је било лакше јер је увек једна од нас могла да испрати потребе и активности ове ученице. Када је учитељица морла да почне рад са својом групом у боравку, подршку су ми пружали дежурни наставници и

техничко особље које је интервенисало уколико девојчица побегне из учионице, а дешавало се да искористи прилику чим ја посветим пажњу неком другом ученику, да потрчи ка вратима или почне да виче, ваља се и баца школски прибор других ученика. Често се дешавало да преспава прве часове иако је мајка тврдила да иде на време да спава. Тим је због тога предложио да на наставу извесно време долази од 3. часа док се не прилагоди раном устајању. Отежавајућа околност је и то што сам у одељењу имала још једног ученика са сметњама у развоју којем је такође била неопходна моја већа подршка.

Осталој деци сам обајснила да морамо овој ученици да помогнемо да се прилагоди школској средини. Убрзо су ученици почели да пазе на њу док ја показујем другим ученицима, укључивали су је у своје активности, а ја сам је ангажовала да ми помаже око поделе свезака, брисања табле... Након неког времена почела је да ме опонаша, да се понаша као учитељица. Мајка је говорила да код куће каже да воли школу.

У учионици смо направили кутак за одмор (струњача, играчке, бојанке, књиге... све што би јој могло бити занимљиво). Када би се узнемирила, а често је мењала расположење, са њом би у кутак одлазио неко од ученика који је завршио своје задатке. Кроз игру, она је усвајала норме социјално прихватљивог понашања. Радила сам са њом на култури опхођења, развијању хигијенских навика и постигли смо да је почела самостално да пере руке после употребе тоалета и да пита да ли може да иде до тоалета. Давала сам јој прилику да што више користи шаку и прсте како би што више усавршила покрет хватања (сакупљање зрна пасуља, пиринча, низање тестенина на конац, прављење куглица од креп-папира, резање маказама...).

Често је била болесна, па је већ у првом полугодишту изостала скоро два месеца. По повратку у школу, њено понашање би се вратило на почетни стадијум тако да би заборављала све прихватљиве облике понашања које је усвојила пре болести. Имала сам договор са мајком које активности да ради са њом код куће како како не би заборавила оно што је научила у школи. Мајци сам рекла да обрати пажњу о чему прича пред њом јер она све „упија“ и понавља када дође у школу. Саветовала сам је како да организује девијчици дан и слободно време, да разговара са њом док се шетају (шта види, боје, облици), да је укључи у неке послове у кући и увек похвали њено ангажовање.

Домаће задатке који су се односили на цртање и бојење увек је урадила. Породица је сиромашна, родитељи су без сталног запослења и њихове могућности да се на различите начине баве дететом су јако мале.

Мајка је поднела захтев да добију личног пратиоца за девојчицу. Пре него што им је лични пратилац додељен, мајка је проводила време са њом на часовима. Девојчица је успевала под мајчиним притиском да се контролише (мајка ју је држала за руку на часовима) а када би се узнемирила, изводила би је на двориште да се мало прошета. Средином 2. полугодишта првог разреда добила је личну пратитељку. Веома ју је лепо прихватила. Она јој је помагала да се припреми за час, одводила ју је до тоалета, помогала јој је да се обуче и доводила је и одводила је у школу. Ученица је и даље имала моменте када је ниједна активност није занимала и тада би тражила да иде напоље. Када је

уместо мајке у одељење дошла лична пратитељка, девојчица је почела да показује поштовање према мени. Приликом обраћања увек сам јој наглашавала речи ИЗВОЛИ, ХВАЛА, ДОБАР ДАН и ДОВИЂЕЊА, али је тек са доласком личне пратитељке, девојчица почела да их користи. Имала сам договор са личном пратитељком да се ученица полако осамостаљује у неким активностима као што је припремање школског прибора, одлагање јакне на место и сл. Девојчица је почела да учествује у активностима на часу.

У 2. разреду ученица показује нешто више спремности да обави и неки задатак као што је бојење, цртање и сл. Усваја велика штампана слова А, М. Научила је да препознаје боје. У раду са њом сам највише користила илустративно - демонстративне наставне методе (сликовнице, слике, наставне лиситће које сам правила за њу, слагалице, словарице, едукативне софтвере, метод игре и индивидуализирани облик рада, групни и рад у пару - вршњачка подршка у учењу). Показало се да је рад на рачунару превише заокупља, потпуно се искључује и престаје да комуницира са околином, појачава њену жељу да савлада неку игру али и појачава њену хиперактивност. Стога сам употребу рачунара привремено обуставила и заменила неким другим активностима (слагалице, пузле, коцкице, боцкалице, сецкање маказама...).

Уочавам проблем са видом. Очни лекар јој преписује коришћење наочара али због несарадње на прегледима не добија диоптрију. Прегледи код стоматолога су били безуспешни јер није сарађивала. Развој говора је био веома успорен. Поново показује бес и незадовољство и у школи и код куће. Крајем 2. разреда дечији неуропсихијатар уводи јој лек за хиперактивност. Девојчица је у почетку добро реаговала на лек тако што је почела да остварује контакт погледом, да боље прати оно што јој се говори, да се труди да уради задатке. Мање ју је занимао кутак са играчкама, више се дружила са децом. Показује напредак у логичком закључивању и писању. Пребројава скупове до пет елемената, групше предмете по једној заједничкој карактеристици. Девојчица препознаје осам штампаних слова ћирилице. Уме да повеже слику и глас. Покушава да шчитава слогове. Подршку личне пратитељке тражи само када иде у тоалет и за време великог одмора. Свеске су јој уредније, стало јој је до похвале. Изузетно је моторички спретна па на часовим физичког васпитања доноси поене својој екипи у различитим играма и води вежбе обликовања и тада броји до 10. Деца је прихватају, пазе је и воде рачуна да учествује у активностима на часу. После пар месеци, примећује се да лек нема више позитивно дејство и у понашању се дешава извесно назадовање. Оно што је карактеристично за ученицу јесте да су осцилације у напредовању релативно често, али да напредак у односу на сам почетак школовања константно постоји.

У 3. разреду ученица се сама припрема за час. Показује ми како је урадила домаће задатке. Похвали се тиме да је све сама урадила. Разликује прибор за поједине предмете. Реагује на вербално обраћање. Разликује десет штампаних слова ћирилице, полако почиње да шчитава слогове, пребројава до 6 и пише бројеве, усвојила је нека знања о свету око себе, разликује животиње, неке биљке, на основу слика уочава загађење природе, са задовољством учествује у свим активностима у одељењу, културно се опходи према другима. Успела је да

направи са својим другом плакат на тему „Рељеф нашег краја“ и учествовала је у његовом презентовању пред целим разредом.
Често је одсутна због здравствених тегоба. Када је у болници, редовно комуницирам са мајком и упућена сам у девојчицино здравствено стање. После сваког боравка у болници, потребно је време и додатна подршка да се врати на стање пре одласка у болницу. Захваљујући поверењу које је остварено, мајка се више труди да спроводи неке активности које јој препоручим. Задовољна је како јој ћерка напредује. Мислим да је и она мотивисана јер види да девојчица може много више него што је мислила.

Професионална добит

Када сам упознала ученицу стрепела сам да ли ћу умети да пронађем најбољи начин да јој помогнем. Много пута сам имала ученике који су имали развојних тешкоћа али она је била другачија од свих. Међутим, НИКАД нисам ни помислила да одустанем. Учила сам о њој посматрајући је, читала, распитивала се код стручњака за децу са АДХД синдромом и уживала у сваком и најмањем напретку који постигне. Било је много ситуација које су ми биле изненађујуће, трагала сам за саветима како поступати. Схватила сам да је свака ситуација другачија и да је потребно да слушам свој унутрашњи глас. Кад читам белешке које сам правила о њој сетим се колико су ми неке ситуације биле невероватне, чинило ми се да нећу успети да јој помогнем. Међутим, сада када видим колико је напредовала, поносна сам на њу. Она је допринела да се осећам боље и као наставник и као човек. Многи су сумњали у могућност њеног напредовања, али ја сам дубоко веровала да ћемо она и ја успети. Чека нас још много рада, учења и дружења, али и радости због остварених успеха.